

KISA KLASİKLER / 16

LEV TOLSTOY

# İnsan Neyle Yaşar



ÇEVİRİ: ÇAĞLAR DANACI

♥ can  
klasik



LEV TOLSTOY  
İNSAN NEYLE  
YAŞAR

Can Klasik

*İnsan Neyle Yaşar*, Lev Tolstoy

Rusça aslından çeviren: Çağlar Danacı

İlk baskı: Чем люди живы

Bu çeviride kaynak alınan basım: Hudojestvennaya Literatura, Moskova, 1982

© 2020, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2020

11. basım: Eylül 2023, İstanbul

Bu kitabın 11. baskısı 5 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Editör: Uğur Büke

Düzeltili: Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat Yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative ([www.lom.com.tr](http://www.lom.com.tr))

Kapak illüstrasyonu: Uzay Sarı

Baskı ve cilt: Vizyon Basımevi Kağıtçılık Matbaacılık ve Yayıncılık

San. Tic. Ltd. Şti.

Beylikdüzü O.S.B Mah. Orkide Cad. No: 1/Z Beylikdüzü-İstanbul

Sertifika No: 52098

ISBN 978-975-07-4233-0

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

[canyayinlari.com](http://canyayinlari.com)

[yayinevi@canyayinlari.com](mailto:yayinevi@canyayinlari.com)

Sertifika No: 43514

LEV TOLSTOY  
İNSAN NEYLE  
YAŞAR

ÖYKÜ

Rusça aslından çeviren

Çağlar Danacı

♥can

Lev Tolstoy'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

*Diriliş*, 1983

*İvan İlyiç'in Ölümü*, 1983

*Hacı Murat*, 2003

*Kreutzer Sonat*, 2003

*Polikuşka*, 2005

*Savaş ve Barış*, 2010

*Anna Karenina*, 2018

LEV NİKOLAYEVİÇ TOLSTOY, 1828'de Rusya'da, Yasnaya Pol-yana'da doğdu. Toprak sahibi soylu bir ailenin oğluydu. Çocuk yaşta anne babasını kaybettiği için akrabaları tarafından yetiştirildi. Özel öğretmenlerden ders aldıktan sonra Kazan Üniversitesi'ne girdiyse de, resmî eğitime duyduğu tepki nedeniyle 1847'de evine dönerek topraklarını yönetmeye ve kendi kendini eğitmeye karar verdi. 1855-1863 yılları arasında yazdığı *Polikuşka* gibi öykülerinde, daha çok ah-laki sorunlara ağırlık verdi. 1850'lerin sonlarına doğru, köylü çocuk-lar için açtığı okulda, ilerici öğretim yöntemlerini başarıyla uyguladı. Başyapıtları olan *Savaş ve Barış* ile *Anna Karenina* adlı romanlarının yayımlanmasından sonra yaşadığı bunalımın etkisiyle yaşamın anlamı-na ilişkin soruların yanıtını Yeni Ahit'te aradı. Ailesinin rahat yaşa-mıyla inancının gerektirdiği basit yaşam arasındaki çelişkiye katlana-mayan Tolstoy, 1910'da doktoru ve küçük kızı Aleksandra'yla birlikte bir gece evini terk etti; birkaç gün sonra da ıssız bir tren istasyonun-da zatürreeden öldü.

ÇAĞLAR DANACI, 1988'de İstanbul'da doğdu. 2012'de Ankara Üni-versitesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. 2013-2016 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi'nde Rusça okutmanı olarak görev aldı. 2017 yılında "Lev Nikolayeviç Tolstoy'un Öykülerinde Savaş, As-kerlik-Subaylık ve Yurtseverlik Temaları" konulu yüksek lisans tezini tamamladı. Halen Erciyes Üniversitesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölü-mü'nde doktora eğitimine devam etmekte ve araştırma görevlisi ola-rak çalışmalarını sürdürmektedir.





“Biz kardeşleri sevdiğimiz için ölümden yaşama geçtiğimizi biliyoruz. Sevmeyen ölümden kalır.”  
 (“Yuhanna’nın 1. Mektubu” 3:14)

“Dünya malına sahip olup da kardeşini ihtiyaç içinde gördüğü halde ondan şefkatini esirgeyen kişide Tanrı’nın sevgisi olabilir mi?” (“Yuhanna’nın 1. Mektubu” 3: 17)

“Yavrularım, sözle ve dille değil, eylemle ve içtenlikle sevelim.” (“Yuhanna’nın 1. Mektubu” 3: 18)

“Sevgili kardeşlerim, birbirimizi sevelim. Çünkü sevgi Tanrı’dandır. Seven herkes Tanrı’dan doğmuştur ve Tanrı’yı tanır.” (“Yuhanna’nın 1. Mektubu” 4: 7)

“Sevmeyen kişi Tanrı’yı tanımaz. Çünkü Tanrı sevgidir.”  
 (“Yuhanna’nın 1. Mektubu” 4: 8)

“Hiç kimse hiçbir zaman Tanrı’yı görmüş değildir. Ama birbirimizi seversek, Tanrı içimizde yaşar ve sevgisi içimizde yetkinleşmiş olur.” (“Yuhanna’nın 1. Mektubu” 4: 12)

“Tanrı sevgidir. Sevgide yaşayan Tanrı’da yaşar, Tanrı da onda yaşar.” (“Yuhanna’nın 1. Mektubu” 4: 16)

“Tanrı’yı seviyorum’ deyip de kardeşinden nefret eden yalancıdır. Çünkü gördüğü kardeşini sevmeyen, görmediği Tanrı’yı sevemez.” (“Yuhanna’nın 1. Mektubu” 4: 20)<sup>1</sup>

1. *Kutsal Kitap: Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat, Zebur, İncil)*, “Yeni Ahit”, Yeni Yaşam Yayınları, İstanbul, 2010. (Ç.N.)



## I

Ayakkabıcı, karısı ve çocuklarıyla bir köylünün evinde kirada oturuyordu. Ne evi ne de toprağı vardı, ailesini ayakkabıcılıkla geçindiriyordu. Ekmek pahalı, işçilik ucuzdu, kazandığını da yemeğe harcıyordu. Ayakkabıcının karısıyla birlikte kullandığı kürk paltosu vardı, o da yıpranmış, eski püsküydü; iki senedir ayakkabıcı yeni bir paltoya deri almak için para biriktiriyordu.

Sonbahara doğru ayakkabıcı biraz paracık biriktirmişti: Karısının sandığında duran üç rublesi, beş ruble yirmi kapık de köydeki köylülerden alacağı vardı.

Ayakkabıcı palto için köye gitmeye sabahtan hazırlandı. Gömlek yerine karısının keçeyle doldurulmuş ceketini, üzerine de bez kaftanını giydi, üç kâğıt rubleyi cüzdanına koydu, bastonunu yerinden çıkardı ve kahvaltıdan sonra yola koyuldu. “Köylülerden beş ruble alacağım, üstüne kendi üç rublemi de koydum mu palto için koyun postunu alırım,” diye düşünüyordu.

Ayakkabıcı köye geldi, bir köylünün evine uğradı; köylü evde değildi, köylünün karısı bir hafta içinde kocasını parayla ona göndereceğinin sözünü verip ayakkabıcıya para vermedi; diğer eve geçti, o köylü de yemin ederek parasının olmadığını söyledi, eline tutuşturulan çizmelerin tamiri için sadece yirmi kapık verdi. Ayakkabıcı koyun postunu veresiye almayı düşündü, ama derici veresiyeyi kabul etmedi.

“Parayı getir,” dedi derici, “o zaman istediğini alırsın, veresiyeyi toplamak ne zordur biliriz.”

Anlayacağınız tamiri için aldığı eski keçe çizme ve köylüden aldığı yirmi kapıktan başka hiçbir iş yapmadı ayakkabıcı.

Üzülmüştü ayakkabıcı, yirmi kapağı içkiye yatırdı ve eve paltoyu alamadan döndü. Sabahleyin üşümüştü ama içtikten sonra üzerinde palto olmadan da ısınmıştı. Yolda yürüyor, bir elinde bastonuyla donmuş yere vururken, diğer elinde çizmeler sallanıyor ve bu arada kendi kendine konuşuyordu.

“Palto olmasa da ısındım,” dedi. “*Şkalik*<sup>1</sup> içtim; tüm damarlarımda votka geziniyor. Koyun postuna da gerek yok. Üzüntümü unutmuş yürüyorum. İşte böyle birisiyim! Ne olacak ki? Paltosuz da yaşarım. Ömür boyu ihtiyacım olmayacak. Ama karımın canı sıkılacak buna. Adamın biri için çalışıp didin o ise seni kandırsın deyip üzülecek. Para ge-

1. 0,06 litreye tekabül eden Rus ölçü birimi. (Ç.N.)

tirmezsens, canına okurum senin, yemin ediyorum okurum. Bu ne böyle? Yirmi kapikle geliyorsun! Yirmi kapikle ne yaparsın? Anca içersin. Köylünün karısına para lazımmiş. Sana lazım da bana değil mi? Senin evin, hayvanların her şeyin var, benimse hepsi bu; sen kendi ekmeğini yaparken ben satın alıyorum – nereden baksan haftada üç ruble ona gidiyor. Eve geleceğim, ekme bitmiş olacak; tekrar bir buçuk ruble bulmak zorundayım. Bana benim hakkım olanı ver.”

Ayakkabıcı, kendiyle konuşa konuşa, yol ayrımındaki şapele yaklaştı ve şapelin yanı başında parlayan bir beyaz bir şey gördü. Alacakaranlıktı. Adam dikkatle bakıyor ama bir şey göremiyordu. “Taş,” diye düşündü, “burada başka ne olur ki? Hayvan mı? Hayvana benzemiyor. İnsan başı gibi, beyaz. İyi de insanın burada ne işi var ki?”

Daha da yaklaştığında her şey belli olmaya başladı. Kesinlikle bir insandı; ölü ya da diri, çırılçıplak oturmuş, şapele sırtını dayamış ve kıpırdamadan öylece duruyordu. Ayakkabıcı irkildi ve aklından, “Demek birisi öldürdü, soydu ve buraya bıraktı. Geçip gitmek en iyisi, başını beladan kurtaramazsın sonra,” diye geçirdi.

Ayakkabıcı yanından yürüyüp gitti. Şapelin arkasına geçti, adam artık görünmüyordu. Şapeli geçtikten sonra, arkasını, etrafı kolaçan ediyordu, dikkatlice bakarken adamın kımıldadığını, doğrulmaya çalıştığını gördü. Ayakkabıcı daha da çekindi ve, “Yanına gitmeli mi yoksa uzaklaşmalı

mıyım?” diye düşündü. “Yanına gitsem; başıma kötü bir şey gelir mi, kimdir, kimin nesidir? İyi bir şey için buraya düşmezdi. Ya yanına vardığında, o da ayağa kalksa ve boğazına sarılsa, kaçamazsın bile. Ayağa kalkmasa bile adamla uğraş dur. Anadan üryan adamla ne yapılır? Üstümde son kalanı da ona veremem ki. Tanrı yardımcısı olsun!”

Ayakkabıcı adımlarını hızlandırdı. Şapeli arkasında bırakmıştı, ancak vicdanı el vermedi ve yolun ortasında durdu.

“Senin neyin var böyle,” dedi kendi kendine, “Semyon, bunu gerçekten yapacak mısın? Yardım muhtaç, ölmek üzere olan birinden korkup yanından geçip gideceksin. Yoksa sen zengin oldun da, servetini kaybetmekten mi korkuyorsun? Ayıp be Semyon ayıp!”

Semyon geriye döndü ve adama doğru yürümeye başladı.



**İnsan Neyle Yaşar** ünlü düşünür ve yazar Tolstoy'un okuyucunun manevi dünyasına hitap eden en önemli eserlerinden biridir. Nasıl iyi insan olunur sorusuna, insan doğasındaki iyilikle kötülüğü, bencillikle paylaşımcılığı irdeleyerek, herkese rehber olacak bir yanıt verir: Sevgi. Soğuk bir kış günü sokakta tuhaf bir adama rastlayan yoksul ayakkabı ustası Semyon, kim olduğunu ve nereden geldiğini açıklamayı reddeden adama yardım ederken kendisinin ve ailesinin kaderini değiştirecek bir seçim yaptığının farkında olmasa da, insanı insan yapan nitelikleri yücelterek yeni bir ahlak anlayışını ortaya koyar.

#kısaklasikler #rusklasikleri #insansevğisi #inanç #ahlak #insandoğası

*Kapak İllüstrasyonu: Uzeyir Sarı*



[canyayinlari.com](http://canyayinlari.com) | [f](#) | [s](#) | [X](#) | [canyayinlari](#)

öykü

ISBN 978-975-07-4233-0



9 789750 742330